

Verslag excursie Walenbos Pro Silva Europe

Onze collega's van Pro Silva Wallonië organiseerden een vierdaagse in Namen ter gelegenheid van de jaarlijkse bijeenkomst van Pro Silva Europe (www.prosilvaeurope.org). Pro Silva Vlaanderen nam de gelegenheid te baat om de 'presidenten' van Pro Silva uit 15 Europese landen kennis te laten maken met actuele bosbouwthema's voor Vlaanderen. Omdat we maar een halve dag kregen, kozen we voor één thema: populier in valleigebieden, meerbepaald in het Walenbos te Tielt-Winge.

Een 50-tal mensen diende zich aan op 11 september 2006. Het was een mix van buitenlandse gasten, mensen van Pro Silva Wallonië, Vlaamse bos- en natuurbeheerders, bos-eigenaars, onderzoekers en een exploitant. De collega's uit Ierland die hun wouden van Sitkaspar verlaten hadden, waren al onder de indruk van loofbos tout-court (spechten zijn overigens al lang uitgestorven in Ierland). Na een korte inleiding over het Walenbos, en over populierenteelt als typische problematiek voor de Benelux, werden twee bestanden bezocht in groepjes van 15 mensen met elk hun voertaal (Engels, Duits of Nederlands):

Een kapping uit 2005 van een populierenbestand (Trichocarpa kloon): zowel een aantal populieren, als de onderetage van gewone es en gewone esdoorn, en een groep van zomereik werden zoveel mogelijk gespaard.

Er was heel wat gespaard bij de zorgvuldige populierenveling, hoewel een exploitatiepiste minder misschien had volstaan. Trichocarpa heeft eerder dunne takken, wat het vermijden van schade aan de ondergroei bij de velling makkelijker maakte. Een aantal populieren werd gehouden ten voordele van maretak, en om de schade aan een zomereikengroep te beperken. Sommige deelnemersgroepen waren onder de indruk van hoeveel door zorgvuldig werken

GUY GEUDENS, Pro Silva Vlaanderen

gespaard kan worden bij een kapping van populier. Een andere groep oordeelde dat veel te onzorgvuldig gewerkt was en dat nog veel meer gespaard had kunnen worden. Ook werd de vraag gesteld of niet meer populieren hadden kunnen blijven staan, wat de bestandsstructuur nog gevarieerder had gemaakt. Onze Belgische traditie van gelijkjarig hooghout dat je op de juiste leeftijd kaalkapt en dan verjongt met de grove middelen van terreinvoorbereiding en aanplanting botste hier duidelijk met de Centraal-Europese cultuur van Dauerwald waarin oude en jonge bomen broederlijk in één ongelijkvormig bestand samenleven (Deze volzin om de sympathie van de verslaggever voor de Centraal-Europese bosbouwcultuur te illustreren). Belangrijke boodschap is het grondvlak van de bovenetage laag te houden (ca. 15 m²/ha), zodat er groei ruimte is voor neven- en onderetage en voor verjonging. In Vlaams loofbos is 30 m² meer gewoon, maar wij klagen dan ook over de saaiheid van onze bossen en het onverklaarbaar uitblijven van natuurlijke verjonging. De potenties van de gespaarde onderetage als volgende bosgeneratie werden door sommige groepen eerder laag ingeschat. Essen die uit de schaduw komen zouden na een aantal jaren vitaliteitsproblemen krijgen of rotte stamvoeten. De laatste groeischeuten van de essen waren inderdaad niet zo lang. De ganse onderetage toch afzetten en hopen op een dichte natuurlijke verjonging werd als optie genoemd. Een andere groep was unaniem enthousiast over de essen en esdoornen en trof zelfs boskers aan. Hoewel niet iedereen zo zeker is over de natuurlijkheid van gewone esdoorn in onze bossen, voelt de soort zich in zijn sas op deze rijke en zelfs bijna natte grond en zag iedereen de mogelijkheden voor kwaliteitshout in de onderstammen.

Een bestand met erg oude, monumentale zomereiken met een ijle nevenetage van gewone esdoorn en gewone es.

Het werd hier voor de deelnemers moeilijk om de Europese Pro Silva gedachte los te laten: je blijft in het bos zo dicht mogelijk bij de natuurlijke soorten en processen, maar je schrikt er niet voor terug om hout te oogsten als dat duurzaam kan. De talrijke 'over sized' zomereiken in dit bestand zijn zonder meer monumentaal, maar het bestand zal niet eeuwig blijven staan en zwaar eikenhout wordt door onze maatschappij hoog gewaardeerd. Omdat het bestand in een Vlaams natuurreservaat staat (Walenbos) is er echter geen sprake van kapping. Dit typeerde volgens enkelen wel het dilemma bij kwaliteitshoutproductie, als de beheerder uiteindelijk de zware dimensies heeft staan, duikt de maatschappelijke vraag op om geen mooie dikke bomen te kappen. Vitale esdoornen staan ook hier al ongeduldig in de nevenetage te wachten om het over te nemen van de zomereiken.